

Касіячук Олена

здобувач освітнього ступеня «магістр»
спеціальності «Облік і оподаткування»

Цвігун І.А.

д-р екон. наук, завідувач кафедри
обліку, оподаткування та технологій електронного бізнесу,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯМ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Власний капітал підприємства є одним із основних джерел його фінансування. Як зазначено [1, с. 450] в момент створення підприємства його власний (стартовий) капітал втілюється в активах, інвестованих засновниками і оцінюється за вартістю майна підприємства. Власний капітал виступає першим фінансовим фактором, що дозволяє запустити фінансового-господарські процеси на підприємстві.

Розрізняють балансову та ринкову оцінки власного капіталу підприємства (табл. 1).

Таблиця 1

Оцінка власного капіталу підприємства

Вид оцінки	Розрахунок	Зміст
Балансова оцінка	Балансова оцінка власного капіталу = Балансова вартість активів – Зобов'язання	Така оцінка дорівнює різниці між активами підприємства (їх балансовою вартістю) та його зобов'язаннями і завжди є додатною величиною, оскільки згідно з балансом активи дорівнюють різниці суми капіталу та зобов'язань
Ринкова оцінка (реальна вартість підприємства)	Ринкова оцінка власного капіталу = Ринкова вартість активів + Гудвіл – Зобов'язання	Ринкова вартість активів може бути як більшою, так і меншою від їх балансової вартості. Ринкова вартість активів відображає ціну, за якою вони можуть бути продані на ринку за звичайних умов продажу

В процесі функціонування господарюючого суб'єкта відбувається безліч фінансових операцій, які пов'язані із джерелами його фінансування, зокрема і з власним капіталом. З метою забезпечення ефективного управління власним капіталом підприємства необхідно володіти достатньою інформаційною базою.

Інструментарій аналізу, застосовуваний по відношенню до першоджерел, зокрема даних бухгалтерського обліку, дозволяє сформувати повну інформаційну картину щодо стану забезпеченості підприємства власним капіталом, його достатності для фінансування підприємства і забезпечення сталих темпів розвитку. На основі аналізу формуються висновки щодо наявності власного капіталу, необхідного для забезпечення фінансової стійкості та незалежності підприємства.

У зв'язку із викладеним вище відзначається вагомість формування аналітичного забезпечення управління власним капіталом підприємства. Аналітичне забезпечення має розроблятися відповідно до інформаційних потреб системи менеджменту. Беззаперечним чинником, що впливає на склад аналітичного забезпечення виступають існуючі управлінські проблеми. Відповідно до них та інформаційних потреб визначаються напрямки аналітичного забезпечення.

Структура аналітичного забезпечення управління власним капіталом підприємства в розрізі основних складових елементів формується на основі типової організаційно-інформаційної моделі аналізу. Тому воно має включати перелік чітко визначених суб'єктів відповідно до функціональної структури підприємства, перелік встановлених об'єктів відповідно до визначених напрямків формування аналітичного забезпечення, склад інформаційних ресурсів із класифікацією в розрізі видів джерел інформації, сукупність методичних прийомів в розрізі об'єктів аналізу та склад системи показників для проведення аналізу власного капіталу підприємства.

Одними із центральних елементів, від якого найвагомішою мірою залежить ефективність побудованого аналітичного забезпечення виступають методи та показники аналізу власного капіталу підприємства.

Визначена класифікація методів аналізу власного капіталу підприємства дає можливість максимально повно реалізувати комплексний підхід до формування аналітичного забезпечення управління власним капіталом підприємства. Вона дозволяє втілити запропонований науковцями [2, с. 56] алгоритм проведення аналізу власного капіталу: 1. аналіз звітності. 2. визначення питомої ваги окремих складових власного капіталу. 3. розрахунок коефіцієнтів. 4. аналіз показників руху власного капіталу. 5. прогнозування на основі математичних моделей.

В рамках аналізу власного капіталу використовуються різноманітні показники, що дозволяють виявити структуру джерел фінансування підприємства, встановити інтенсивність та ефективність його використання. Дані показники узагальнені в табл. 2.

Таблиця 2

Окремі відносні показники аналізу власного капіталу

Назва показника	Формула розрахунку	Характеристика показника	Нормативне значення
Коефіцієнт фінансової автономії	Власний капітал / Валюта балансу	Характеризує ступінь забезпеченості підприємства власними джерелами фінансування	$\geq 0,5$
Рентабельність власного капіталу	Чистий фінансовий результат / власного капітал $\times 100$	Характеризує рівень участі власного капіталу у формуванні чистого фінансового результату підприємства	Зростання
Оборотність власного капіталу	Чистий дохід від реалізації / власний капітал	Характеризує частоту повного обертання вартості власного капіталу протягом одного року для формування чистого доходу	Зростання

Отже, балансова, ринкова оцінки капіталу та ринкова капіталізація є поняттями, що різною мірою відображають власний капітал підприємства. Найточнішою і такою, яку найважче здійснити, є ринкова оцінка капіталу, оскільки активи підприємства, як правило, недоступні для проведення оцінки учасниками ринку. Винятком є випадок продажу підприємства на ринку. В цьому разі і ринкова капіталізація, і ринкова оцінка капіталу будуть найбільш адекватно відображувати реальну вартість підприємства.

Список використаних джерел

1. Потапова Н. О., Брежнєва Н. К. Обліково-аналітичні аспекти стратегічного управління власним капіталом промислового підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 7. С. 450-453. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_7_102
2. Костюнік О.В., Кащук О.П. Обліково-аналітичні аспекти стратегічного управління власним капіталом підприємства. *Агросвіт*. 2018. № 17. С. 54-57.
3. Касіяничук О.Ю., Семенишена Н. Економічний зміст власного капіталу. *Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф.* (02 грудня 2017 р). / відп. ред. І.Б. Садовська. Вип. 11. Ч. 1. Луцьк : РВВ Луцький національний технічний університет, 2017. С. 112-114.